

Återanvändning av hushållsprodukter – går det att göra enklare?

ELLINOR PERSSON 2018

MVEM03 EXAMENSARBETE FÖR MAGISTEREXAMEN 15 HP
MILJÖVETENSKAP | LUNDS UNIVERSITET

WWW.CEC.LU.SE
WWW.LU.SE

Lunds universitet

Miljövetenskaplig utbildning
Centrum för miljö- och
klimatforskning
Ekologihuset
223 62 Lund

Återanvändning av hushållsprodukter -

Går det att göra enklare?

Ellinor Persson

2018

LUNDS
UNIVERSITET

Ellinor Persson

MVEK02 Examensarbete för magisterexamen 15 hp, Lunds universitet

Intern handledare: Carl Dalhammar, IIIIE Lunds universitet

CEC - Centrum för miljö- och klimatforskning

Lunds universitet

Lund 2018

Abstract

The economy today is linear, which means that all products that are produced have an end of life. It is produced, used and recycled. In the future we are aiming for a circular economy where the products never become waste but instead is reused and remodelled to fill a new purpose. EU has taken on the Directive 2008/98/EC on waste which contains a waste hierarchy. The waste hierarchy aims to prevent waste.

This study aims to gain new knowledge as to how the recycling and reuse system should be constructed to be ideal for the consumers. To gain this knowledge a survey was shared via social media as well as personal interviews were held. 72 people answered the survey online and eight people were interviewed. The interview and the survey were based on the same questions. In the survey there were two hypothetical suggestions as to how the system should be formed. The answers show that there is a need to make the collection and availability to leave no needed but functional house products (sofa, tables etc) easier. The conclusions were that the people who answered the web survey and were interviewed were quite happy with how the system is formed today but were positive to make the system even more use friendly.

Innehållsförteckning

Abstract 5

Innehållsförteckning 7

Inledning 10

Bakgrund 10

- Linjär och cirkulär ekonomi 10
- EU-direktiv 11
- Miljömål 12
- Dagens sopsorteringsystem 13

Syfte 14

Frågeställning 14

Avgränsning 14

- Omfattning 14
- Begränsningar 14

Metod 15

- Disposition 16

Resultat 17

Framgångsexempel att inspireras av 17

- Kommunala förmedlingssidor 17
- Kretsloppsparken Alelyckan 17
- Gästrike återvinnare 18
- ReTuna 18
- Hemsidor, appar etc 18

Resultat från webbenkätundersökning och intervjuer 19

- Ålder 19
- Miljömedvetenhet 20
- Återanvända produkter 21
- Omständigt att lämna saker 22
- Hypotetiska förslag 23

Fritextsvar 24

Diskussion 25

Övergripande tolkning av resultat 25

Privatpersoners egna idéer 25

Vad är en "Serlös aktör"? 26

Svårtolkad enkätfråga 27

Slutsats 28

Referenser 29

Bilagor 32

Bilaga 1. Webbenkätfrågor och intervjufrågor 32

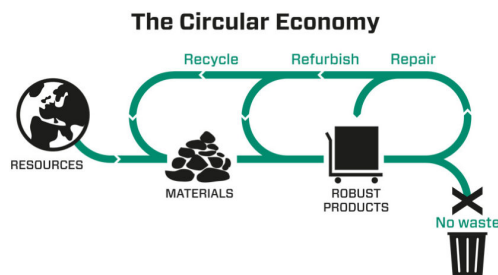

Inledning

Bakgrund

Linjär och cirkulär ekonomi

Dagens ekonomi, den linjära ekonomin, bygger på konsumtion och att saker ska gå sönder - planerat åldrande (Westblom, 2015, III, 55). För att kunna lösa detta ohållbara tankesätt har flera nya ekonomiska teorier uppkommit. En av de mest erkända är cirkulär ekonomi. Teorin går ut på att lyckas skapa en konsumtion som inte baseras på en linjär livskedja hos produkten, utan istället låter råvarorna i produkten ingå i ett kretslopp (Corvellec et. al., 2018, 17). Figur 1 är en illustration av cirkulär ekonomi där varor och råvaror hela tiden återanvänds och omarbetas för att fylla nya funktioner. Figur 2 illustrerar linjär ekonomi, där syns det linjära tänket tydligt att råvaror förädlas till produkter som vi sedan nyttjar och sedan slänger och det blir slutet av produkten och råvarans funktion.

Figur 1. Flödet av material i cirkulär ekonomi (Bygg och fastighet, u.å)

Figur 2. Flödet av material i linjär ekonomi (Naturskyddsföreningen, u.å).

EU-direktiv

Sedan 2008 finns det ett Avfallsdirektiv (2008/98/EG) som EU har beslutat om. Avfallsdirektivet består av fem delar; definitioner och omfattning av direktivet, avfallshierarkin och bestämmelser som styr mot den, hantering av avfall inklusive tillstånd, planering av avfallshanteringen och administrativa krav kring rapportering, inspektioner och översyn (Direktiv 2008/98/EG).

I Avfallsdirektivet finns det en avfallshierarki som alla EU-länder måste följa. Avfallshierariken strävar efter en cirkulär ekonomi (Direktiv 2008/98/EG). I Sverige är det Naturvårdsverket som hjälper regeringen i omställningen mot en cirkulär ekonomi. I artikel 4 i direktivet står det följande:

1. *Följande avfallshierarki ska gälla som prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall:*
  - a) *Förebyggande.*
  - b) *Förberedelser för återanvändning.*
  - c) *Materialåtervinning.*
  - d) *Annan återvinning, t.ex. Energiåtervinning.*
  - e) *Bortskaffande.*

Förutom att EUs medlemsländer ska arbeta utifrån Avfallshierarkin ska de också ta fram nationella program för förebyggande av avfall. Programmen ska innehålla mål

för det förebyggande arbetet. Programmen ska också innehålla en rad åtgärder för att minska avfallet t.ex genom ekonomiska styrmedel, forskning och olika kampanjer för att öka invånarna och företagens medvetenhet (Naturvårdsverket, 2017).

Det är en stor omställning att gå från 'slit och släng'-mentalitet hos privatpersoner och producenter till att istället tillverka kvalitativa produkter som kan återbrukas på olika vis när varorna har tjänat sitt syfte (Westblom, 2015, III). Att förändra tänket tar tid, men avfallspolitiken och avfallshierarkin som är antagen i EU möjliggör tänket och att det praktiskt går att applicera i samhällets struktur (Europeiska kommissionen, 2014).

Miljömål

Det finns 16 miljömål och ett övergripande miljömål för Sverige. Det miljömål som är närmast kopplat till återvinning och återanvändning är nummer 15. God bebyggd miljö. Riksdagens definition av miljö kvalitetsmålet är *"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."* (Miljömål.se, 2016).

Miljömålet God bebyggd miljö är nedbrutet i tio preciseringar. En av preciseringarna berör hållbar avfallshantering. Preciseringen lyder *"Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och att avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallens påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras."* (Miljömål.se, 2012).

Det finns även etappmål som är kopplade till återanvändning. Det är ökad resurshållning i byggsektorn och ökad resurshållning i livsmedelskedjan. För resurshållning inom byggsektorn är det definierat *"Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020"* och inom livsmedelskedjan är det definierat *"Insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfall från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas så att även energi tas tillvara senast 2018."*

Dagens sopsorteringsystem

I Sverige finns det 580 återvinningscentraler, hälften av dessa har enklare mottagning av produkter som kan återanvändas, t.ex. containrar för textilier eller en container där du själv kan ställa in en hel och funktionell soffa. Ungefär 25 av landets återvinningscentraler har kretsloppsparkar eller återbruk där kommunen samarbetar med olika secondhandverksamheter för insamling och försäljning av produkterna. Här kan man lämna bland annat kläder, möbler och husgeråd för återanvändning. Några kommuner har även tankar på att utveckla dessa kretsloppsparkar till ett centrum för uthyrning, reparationer, låneverksamheter mm. (Avfall Sverige, u.å). Ett exempel på en kretsloppspark är Alelyckan i Göteborg som finns att läsa mer om i resultatdelen.

I dagens sopsorteringsystem är det fokus på materialåtervinning och energiåtervinning av produkter vi inte längre behöver eller som har gått sönder. Det som inte har lika stort fokus än är vad vi ska göra med produkter som är hela och funktionella men som privatpersoner och företag ändå vill göra sig av med av olika anledningar.

På flera håll i landet pågår det försök med att ha mobila återvinningscentraler som kommer till specifika platser enligt en turlista. I dessa återvinningscentraler kan man slänga bland annat farligt avfall, visst grovavfall och ibland även elavfall (Avfall Sverige, u.å). I Göteborg har kommunen provat att redovisa mängden avfall som hushållet eller verksamheten har genererat på avfallstaxan. Detta har lett till att hushållet/verksamheten bara genom att se hur mycket avfall de skapat faktiskt har minskat sina avfallsmängder (Corvellec, 2018, 16).

Vissa kategorier av avfall återvinns i väldigt stor utsträckning, medan andra kategorier inte återvinns till lika stor utsträckning. Av alla pantflaskor som säljs återvinns nästan 90% av dem (PantaMera, 2017). Att panta är enkelt att motivera eftersom man betalt någon krona vid inköpet för själva flaskan/burken. En annan sak som gör det enkelt att panta flaskor och burkar är att det finns pantmöjligheter i många av matvarubutikerna där de flesta människor är en eller flera gånger i veckan. En produktkategori som inte har så hög återvinningsgrad är plastförpackningar med drygt 42%. Det är ändå 12 procentenheter över regeringens nationella mål som är 30% återvinningsgrad av plastförpackningar.

Idag används sopor till framställning av el och fjärrvärme och Sverige importerar även sopor från närliggande länder för att kunna tillfredsställa behovet.

Att vi slänger saker som kan brännas är en nödvändig resurs i dagens samhälle (Corvellec et. al., 2018, 13).

Syfte

Syftet med denna rapport är att undersöka hur privatpersoner önskar att det fungerade för att göra det så användarvänligt som möjligt att lämna sina saker till återanvändning istället för återvinning. Att göra systemet så användarvänligt som möjligt och nå så många personer som möjligt främjar ett återbrukssamhälle istället för ett återvinningssamhälle. Genom att sträva efter att göra det lättare och mer tillgängligt att lämna saker till återanvändning istället för återvinning ökar chanserna till återbruk istället för återvinning. Syftet är också att ta fram kunskap som är relevant för utformning av framtida återbrukssystem.

Frågeställning

Hur skulle privatpersoner vilja att systemet var uppbyggt för att optimera möjligheterna att lämna sina hela och funktionella produkter till återanvändning istället för återvinning?

Avgränsning

Omfattning

I rapporten ligger fokus på skrymmande hushållsprodukter till exempel soffor, TV, matbord, vitvaror. Husgeråd, böcker, textilier och andra småsaker behandlas ej.

Begränsningar

Rapportens omfattning är tio veckor och rapportens resultat kan ses som en indikation på var vidare och mer djupgående forskning är aktuell. Om rapportens

omfattning varit större hade det varit möjligt att göra fler personliga intervjuer vilket hade kunnat ge större förståelse för behovet som finns hos privatpersoner. Om projektet hade haft större finansiella möjligheter hade till exempel enkäten som resultatet baseras på kunnat skickas via post vilket hade resulterat i ett bredare och mer kontrollerat svarsunderlag.

Metod

Denna studie baseras på en litteraturstudie, en webbenkätundersökning och intervjuer baserade på enkätfrågorna. Enkätfrågorna finns att läsa i Bilaga 1. Syftet med litteraturstudien är att få en sammanställd bild av vad vi vet idag men även att hitta framgångskoncept som provats och implementerats på olika platser i landet. Syftet med webbenkätundersökningarna är att få veta vad det finns för behov och önskemål hos privatpersoner. Webbenkätundersökningen kompletterades med personliga intervjuer. Personerna som intervjuades valdes slumpmässigt ut utanför ICA Maxi Råå, Helsingborg. Frågorna vid de personliga intervjuerna baserades på enkätfrågorna.

Det vanligaste sättet att distribuera enkäter är per post, men givet tidsramen har det inte varit möjligt i denna undersökning (Esaiasson, Et Al., 2012). Istället har enkäten delats via sociala medier och intervjuer har genomförts vid Ica Maxi Råå, Helsingborg, under april 2018. Det var 72 personer som svarade på webbenkäten och 8 personer blev intervjuade personligen.

Det finns för- och nackdelar med att sprida en enkät via sociala medier. Fördelarna med att använda internet och sociala medier är att det är kostnadseffektivt, det går att nå många människor snabbt. Då denna rapport skrivs under en begränsad tid är det en fördel och mer tidseffektivt att inte vänta på att personerna ska skicka tillbaka svaren via post. Nackdelarna är att det är svårt att styra vem som ser enkäten i sitt sociala medier-flöde och det kan då bli samma typ av personer som svarar (geografiskt, ålder, liknande utbildning, samma politiska åsikter etc) vilket kan ge ett missvisande resultat. Genom att personerna som intervjuades utanför ICA Maxi Råå, Helsingborg valdes utefter ålder, kön etc blev det en spridning av intervjuresultatet.

Disposition

Inledning

Linjär och cirkulär ekonomi, EU-direktiv, Miljömål, Dagens sopsorteringssystem
Syfte, Frågeställning, Avgränsning, Metod,

Diskussion

Övergripande tolkning resultat, Privatpersoners egna idéer, Vad är en "seriös aktör"? Svårtolkad enkätfråga,

Resultat

Framgångsexempel att inspireras av, Resultat från webbenkät och intervjuer

Slutsats

Figur 1. Översikt över disposition.

Resultat

Framgångsexempel att inspireras av

Runt om i Sverige finns det många initiativ till att på olika sätt återanvända produkter. Nedan följer en kort beskrivning av några lyckade initiativ som hittats genom litteraturstudier.

Kommunala förmedlingsidor

Några kommuner har skapat egna förmedlingsidor till framförallt möbler, men även datorer, leksaker och vitvaror som inte behövs i en verksamhet men som kan komma väl till pass i en annan verksamhet. Malmö stad är en kommun som har implementerat detta och genom detta initiativ har man uppskattat att kommunen har sparat ca 5 miljoner kronor (Avfall Sverige, 2015).

Kretsloppsparken Alelyckan

Kretsloppsparken Alelyckan i Göteborg startades för att uppmuntra att lämna saker till återanvändning istället för återvinning. Kretsloppsparken är uppbyggd som så att för att komma till delen där man kan slänga saker för återvinning måste man passera Återbruket, Stadsmissionen och Returhuset. Detta för att maximera chansen att hela och funktionella saker lämnas till återanvändning istället för återvinning. I återbruket är det stor fokus på byggmaterial och annat som tillhör den kategorin. Hos Stadsmissionen kan man hitta kläder, husgeråd, möbler och andra prylar. I Returhuset är det fokus på att reparera och laga saker, framförallt cyklar, men även andra saker som kan bli funktionella igen med små medel genom enklare reparation eller målarfärg (Ljunggren Söderman, Palm och Rydberg, 2011).

Under 2010 skänktes ca 500 ton produkter och material till återanvändning. En mindre del, 30%, slängdes direkt medan resterande 70% såldes.

Det betyder att 360 ton avfall kunde förebyggas genom att säljas igen. Av dessa ca 360 ton avfall som förebyggdes var 23% möbler och 4% stora elektriska produkter (kyl och frys). I vikt blir det ca 97 ton som förebyggdes (Ljunggren Söderman, Palm och Rydberg, 2011). Vill du läsa mer om Alelyckan kan du göra det på www.goteborg.se

Gästrike återvinnare

Gästrike återvinnare, ett renhållningsbolag, har implementerat ett användarvänligt kartverktyg på sin hemsida. I denna karta kan man förutom att hitta närmaste återvinningsstation eller återvinningscentral även hitta butiker som tar emot och/eller säljer begagnade produkter (Avfall Sverige, 2015, 10). Vill du läsa mer om Gästrike återvinnare kan du göra det på www.gastrikeatervinnare.se

ReTuna

ReTuna är en galleria med endast återbrukat, återanvänt, ekologiskt och hållbart producerade varor. Det finns olika butiker med olika teman, precis som i en galleria som säljer nya saker. Butiken Re Moda säljer möbler och inredningsdetaljer, ReKidz säljer barnartiklar, och så vidare. Gallerian drivs av det kommunalägda bolaget Eskilstuna Energi och Miljö. I mottagningsdepån som de kallar Returen arbetar personal från AMA, det är kommunens resursenhet för Aktivitet, Motivation och Arbete. Förutom att gallerian ger saker ett nytt liv ger gallerian även personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att arbeta och få en ny chans. Under 2016 såldes det återbrukade varor för över 8 miljoner kronor. Vill du läsa mer om ReTuna kan du göra det på www.retuna.se

Hemsidor, appar etc

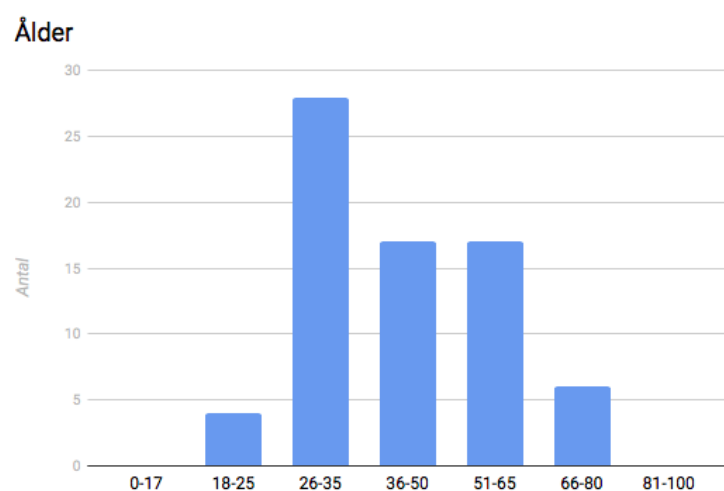
Det finns ett flertal sätt att sälja eller skänka sina saker via internet. Tradera, Blocket, Amazon, Ebay mfl är hemsidor som riktar sig till privatpersoner för att kunna sälja eller skänka bort sina saker. Facebook har en köp och säljkanal de kallar för Marketplace, att sälja sina begagnade saker via instagram eller sin blogg är också

vanligt. Det finns appar som är specifikt riktade mot begagnatmarknaden för privatpersoner, ett exempel är Sellply.

Resultat från webbenkätundersökning och intervjuer

I följande del kommer det samlade resultatet av webbenkäten och intervjuernas resultat presenteras utifrån frågorna som ställts. Det var 72 personer som svarade på webbenkäten och 8 personer som blev intervjuade. I diagrammen är båda svaren presenterade tillsammans.

Ålder

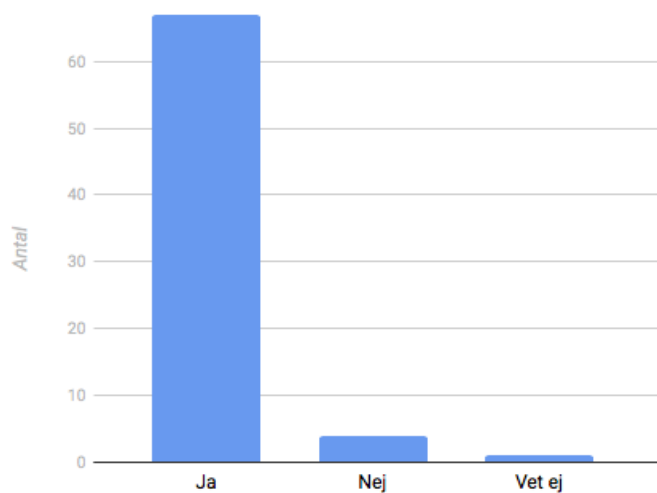

Diagram 1. Diagrammet illustrerar åldersfördelningen av de som svarat på enkäten

Personerna som svarade på enkäten var mellan 18 och 80 år gamla. Störst andel av de svarande var mellan 26 och 35 år gamla. Endast fyra personer var mellan 18 och 25 och sex personer var mellan 66 och 80 år. Att majoriteten (72%) av det svarande bor i enfamiljshus stämmer bra överens med att det var få svarande som var mellan 18 och 25 år gamla och 66 och 80 år. När man är ung vuxen eller pensionär tenderar fler att bo i flerfamiljshus.

Miljömedvetenhet

Anser du att du är miljömedveten?

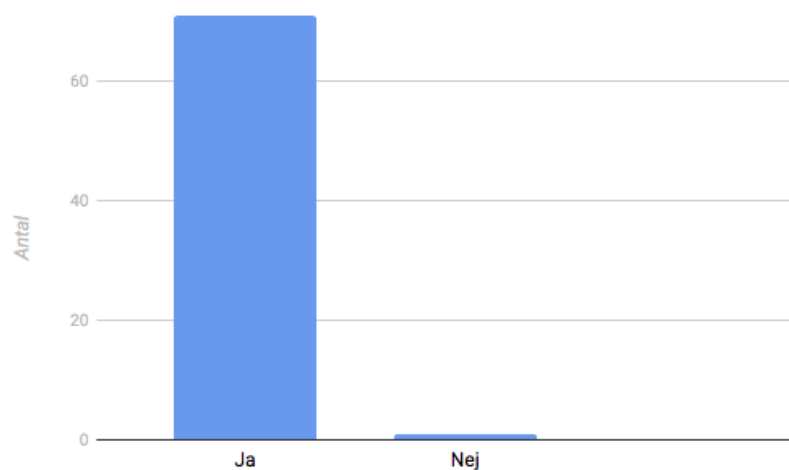

Diagram 2. Fördelningen av hur många som anser sig vara miljömedvetna.

Av personerna som svarade på enkäten ansåg sig alla utom fem personer vara miljömedvetna. Fyra personer svarade att det inte ansåg sig miljömedveten medan en person inte visste, se diagram 2. Samtidigt var det bara en person som inte ansåg att det är viktigt att återanvända hela och funktionella produkter vilket visas i diagram 3.

Återanvända produkter

Tycker du det är viktigt att återanvända hela och funktionella produkter?

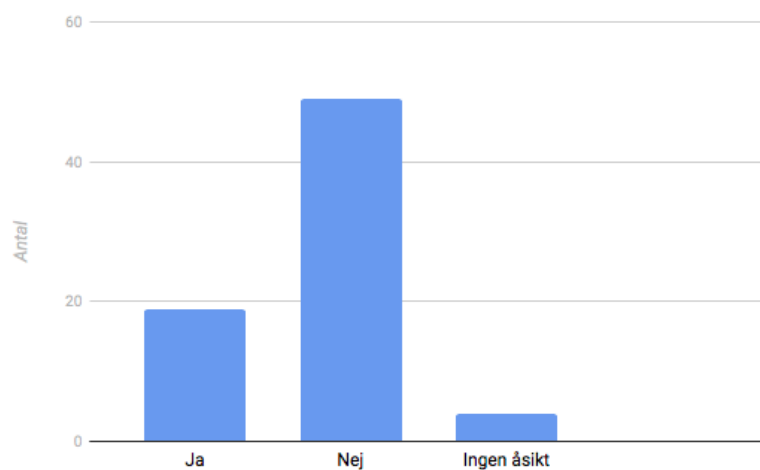

Diagram 3. Fördelningen över hur många som anser att det är viktigt att återanvända produkter.

Det var bara en person som ansåg att det inte är viktigt att återanvända funktionella produkter, de övriga svarande ansåg att det är viktigt, fördelningen går att se i Diagram 3. Av de svarande så valde 9 av 10 att sälja eller skänka till vänner eller secondhandbutiker. 10% av de svarande valde att slänga sina hela saker på återvinningscentralen även fast de var hela och funktionella.

Omständigt att lämna saker

Tycker du det är omständigt att lämna hela saker till återanvändning?

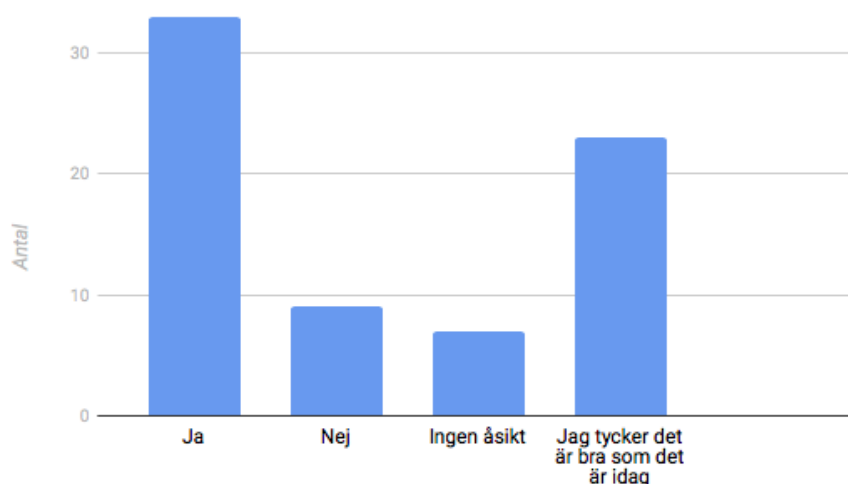

Diagram 4. Fördelningen mellan hur många som tycker det är omständigt att lämna hela saker till återanvändning.

De flesta som svarade på enkäten tycker inte det är omständigt att lämna hela saker till återanvändning men samtidigt tyckte nästan hälften (45%) av de som svarat att de önskade att det var enklare än det är idag att lämna till återanvändning.

Fördelningen kan ses i diagram 4 och 5.

Önskar du att det var enklare att lämna saker till återanvändning än det är idag?

Diagram 5. Fördelningen mellan om de svarande önskar att det var enklare att lämna saker till återanvändning.

Hypotetiska förslag

I enkäten gavs två hypotetiska förslag på hur insamlingen av hela och funktionella produkter kunde gå till för att göra det lättare för privatpersoner att lämna saker till återanvändning istället för återvinning. För förslaget att någon aktör (tex kommun, renhållningsbolag eller secondhandbutik) skulle komma till bostadsområdet några gånger per år och samla in produkterna var det ungefär lika många som skulle spara sakerna hemma tills aktören kom till bostadsområdet (44%) som personer som skulle själv lämna saker till återanvändning direkt (38%). Fem procent av de svarande uppgav att de skulle åkt och slängt sakerna direkt på återvinningscentralen och 11% hade ingen åsikt.

Det andra hypotetiska förslaget var huruvida om en container vid de obemannade återvinningsstationerna där man kunde ställa in sina hela saker skulle öka mängden hela saker som lämnades till återanvändning istället för återvinning hos de svarande. 67% som svarade skulle öka mängden hela saker som lämnades till återanvändning. Var fjärde som svarade uppgav att de redan lämnade allt till återanvändning och resterande 7% av de svarande skulle ändå inte öka mängden hela saker som de lämnade till återanvändning.

Fritextsvar

I webbenkäten och under intervjuerna hade de som svarade möjlighet att svara fritt på hur de önskade att systemet var uppbyggt. Ett återkommande svar var att de önskade att det fanns upphämtning vid hemmet, liknande det system som redan finns för hushållsavfall med sopbilen som kommer med jämna intervall och tömmer avfallskärnen. Med denna lösning anser de svarande att det är viktigt att det är en seriös aktör som ansvarar för insamlingen och förmedlingen av varorna. En person sa *“På bemannade återvinningsstationer skulle jag önska att det fanns en plats där man fick ställa fungerande saker och att andra besökare fick lov att ta det man behöver. Som det är idag är det förbjudet och det tycker jag är synd.”*

Vidare ansåg flera personer att tillgängligheten är en viktig faktor och att det ska vara enklare att lämna till återanvändning än återvinning - *“Det skall vara enkelt och lättillgängligt, om det är lättare att slänga än att skänka till återanvändning så är det stor risk att hela saker kastas i onödan. Här har återvinningscentralen utökat öppettiderna vilket är jättebra, men då är risken ännu större. Det bär emot att köra många mil i "onödan" med många småsaker och hävda att det är för miljön. Lättillgängligheten är det viktigaste!”* Just tillgängligheten var återkommande, en person uppgav att *“stationer lättillgängligt även för personer utan bil hade varit bra”*.

Diskussion

Övergripande tolkning av resultat

Ur webbenkätundersökningen och intervjuerna framgick det att det vanligaste är att tycka att det inte är jobbigt och omständigt att lämna sina hela och funktionella saker till återanvändning men att samtidigt många gärna skulle se att det var ännu enklare än det är idag. Att förenkla saker ytterligare tycker nog de flesta personer är positivt. Har du tillgång till bil och släp eller motsvarande och någon som kan hjälpa dig att bära en säng är det ganska enkelt att komma iväg till secondhandbutiker som tar emot varor. Bor du däremot till exempel ensam och/eller inte har tillgång till bil kan det genast bli svårare att göra sig av med skrymmande saker från hushållet.

En liten del av de svarande tyckte inte det behövde bli enklare än det är idag. Av de åtta intervjuade personerna uppgav dessa personer att de bodde väldigt nära en second handbutik som tog emot produkter eller att de hade ett miljörum eller motsvarande i sitt flerfamiljshus där det var fritt att ställa saker och att ta något man behöver.

Privatpersoners egna idéer

De personer som svarade hur de själv ville att det skulle fungera var ganska enade, de tyckte att någon aktör skulle komma till bostadsområdet med jämna intervaller för att samla in produkterna. Ur privatpersonernas synpunkt är detta väldigt fördelaktigt eftersom personen som behöver bli av med en soffa eller något annat skrymmande inte behöver hyra släp och köra iväg etc. Det som är kvar att lösa är vem som ska vara denna aktör som kommer. Tidigare projekt har visat att det varit svårt att gå från småskalighet till kommersiell verksamhet med avfallsförebyggandeinitiativ. Varorna som ska säljas kan behöva någon typ av reparation eller uppfräschning, vissa trasiga saker plockas isär och säljs som reservdelar mm. Allt detta blir en kostnad innan

varan kan säljas för ofta en bråkdel av nypris. Många kommunala initiativ till återbruk drivs av volontärer eller personer som står långt från arbetsmarknaden (Corvellec, 2018, 11-12).

Att ha en container vid de obemannade återvinningsstationerna är också en lösning som kräver lite eftertanke då det finns stor risk att dessa containers och dess innehåll blir vandaliserade på olika sätt. Att hitta en praktisk lösning med till exempel att containern är låst och personen som vill ställa in något kan få en engångskod genom att anmäla i en app eller via en hemsida kan vara en lösning. Det gör inte helt att problematiken försvinner med förstörelse, men risken minskar. Detta förslag har även ekonomiska aspekter att beakta. Eftersom samhället är i startgroparna till att hitta sätt som fungerar helt och hållet, beaktande ekonomisk finansiering, resurser och administrativt kan det ändå vara fördelaktigt att prova olika sätt och se vad som verkar vara det vinnande konceptet.

Vad är en "Seriös aktör"?

Flera av de svarande uppgav att det var viktigt för dem att det är en seriös aktör som ansvarar för insamling av produkterna, men vad är en seriös aktör? Om man bortser från de grundläggande sakerna som att betala lön och sociala avgifter, sköta det ekonomiska korrekt och andra saker som ska göras enligt lag, vad anses vara en seriös aktör då? Det finns anledningar till att personer väljer att inte donera sina saker till just den organisationen av olika anledningar. Det kan vara en aktör som är religiöst bunden, en aktör som skänker överskottet till en viss typ av forskning, viss typ av katastrofhjälp, ekonomiskt utsatta i den egna staden mm. Allt beror på vad den som vill skänka har för åsikt och värderingar och vad denne vill stödja.

Många kommuner har någon typ av secondhandbutik eller loppis där volontärer och personer som står långt från arbetsmarknaden eller arbetstränar brukar jobba.

Svårtolkad enkätfråga

En av enkätfrågorna löd "Anser du dig vara miljömedveten?", ordet miljömedveten har en ganska odefinierad betydelse och betyder olika från person till person. Detta kan göra att resultatet på den enkätfrågan är något svårtolkat. Oavsett om ordet har olika betydelse från person till person visar det att de som anser sig miljömedveten tänker på miljön i sin vardag även om det är på olika sätt och till olika grad för varje person.

Kritisk diskussion

Eftersom enkäten har delats via sociala medier och det är svårt att påverka vem som ser enkäten i sitt sociala medierflöde är det inte orimligt att det är samma typ av personer som svarat på enkäten med avseende kön, ålder, politisk inställning mm. Detta kan medföra att resultaten inte är representativt för befolkningen. I resultatet kan man se att majoriteten av de svarande var mellan 26 och 35 år gamla och att alla utom några få även ansåg sig miljömedvetna. Det är inte rimligt att anta att alla utom några få procent anser sig vara miljömedvetna av Sveriges befolkning. Detta kan indikera att resultatet är mer positivt och optimistiskt inställt till återbruk och återanvändning än vad befolkningen i sin helhet är. Frågorna som ställdes behandlade endast hur villiga och måna de svarande var att lämna från sig sina saker på olika sätt, de behandlade inte alls området angående huruvida de var villiga eller redan handlade begagnade saker. Om det inte finns några potentiella köpare av saker som andra vill göra sig av med, faller hela återbrukskonceptet.

Slutsats

De flesta är ganska nöjda med hur det fungerar idag, men om de fick önska skulle det vara ännu smidigare och mer lättillgängligt att göra sig av med hela och funktioella saker. Om privatpersonerna fick önska hur det skulle fungera tycker de att liknande system som finns med hushållsavfallet är en bra lösning där en lastbil kommer med jämna mellanrum och hämtar varorna. Det är också viktigt för privatpersonerna att det är en seriös aktör som står för insamlingen och försäljningen av sakerna.

Referenser

Avfall Sverige. U.å. *Återvinningscentraler*. Avfall Sverige.

<https://www.avfallsverige.se/avfallshantering/insamling/atervinningscentraler/>
(Hämtad 2018-05-04)

Avfall Sverige. 2015. *Goda exempel på avfallsförebyggande*. Avfall Sverige.

<https://www.habo.se/download/18.5340f44114e1fb23d23793/1435218105666/Guide%20avfall%20sverige%20avfallsförebyggande.pdf> (Hämtad 2018-04-12)

Bilaga 7 till LU 1999/2000. *Vad är hållbar utveckling?*.

<http://www.regeringen.se/contentassets/3ab5d21a2c1d48068b80ac150b8daf3b/bilaga-7-vad-ar-hallbar-utveckling-kapitel-1-5> (Hämtad 2018-04-17)

Bryssel den 25.9.2014 COM(2014) 398 final/2. *Mot ett kretsloppssambälle: Program för ett avfallsfritt Europa*.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0398R\(01\)&from=SV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0398R(01)&from=SV) (Hämtad 2018-04-23)

Corvellec, Hervé, Ek, Richard, Johansson, Nils, Svingstedt, Anette, Zapata, Patrik, Zapata- Campos, María-José, 2018. *Avfallsförebyggande handlar om effektiv produktion och genomtänkt konsumtion – inte om avfall*. Sju lärdomar från forskningsprojektet från avfallshantering till avfallsförebyggande

http://portal.research.lu.se/portal/files/38229500/Avfallsf_rebyggande_MTP_slutrapport_final.pdf (Hämtad 2018-05-18)

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik och Wägnerud, Lena. 2012.

Metodpraktikan, Konsten att studera samhälle, individ och marknad. 4. Uppl. Visby: Nordstedts Juridik

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:312:0003:0030:sv:PD>
(Hämtad 2018-04-23)

Göteborgs stad. U.å. *Kretsloppsparken Alelyckan*.

http://goteborg.se/wps/portal/start/avfall-och-atervinning/har-lamnar-hushall-avfall/kretsloppsparken-aterbruket!/ut/p/z1/hY7BCoJAGISfxuv-vwq62207FKmkQaHtJTS2VVBX1q2Fnj47BkVzG-YbZkBABWksH52qbafHul_8WUSXwk8OdO1zzLdsg7tjWmz2aZafohjKf4BYYvwhjpCA6JqBuOtAkLAWZHHkU0YDn8VB8J7nYxNSBcLImzTskLtZXrXWTvPKQw-dc0RprXpJZunht0arZwvVBwjTUD0zWfIXucZGzg!!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/ (Hämtad 2018-04-16)

Ljunggren Söderman, Maria, Palm, David och Rydberg, Thomas, 2011. *Förebygga avfall med kretsloppsparkar - Analys av miljöpåverkan*, Svenska Miljöinstitutet.

Miljömål.se 2012. *Preciseringar av god bebyggd miljö*.

<https://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/15-god-bebyggd-miljo/Preciseringar-av-god-bebyggd-miljo/> (Hämtad 2018-05-16)

Miljömål.se 2016. *God bebyggd miljö*. <https://www.miljomal.se/Miljomalen/15-God-bebyggd-miljo/>

(Hämtad 2018-05-15)

Naturvårdsverket. 2017. *Lagar och regler om avfall*.

<https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Avfall/Lagar-och-regler-om-avfall/> (Hämtad 2018-04-12)

Panta Mera, Statisitk, 2017. <https://pantamera.nu/pantsystem/statistik/pantstatistik/>
(Hämtad 2018-05-21)

SOU 2017:22. *Från värdekedja till värdecykel - så får Sverige en mer cirkulär ekonomi*.

http://www.regeringen.se/49550d/contentassets/e9365a9801944aa2adce6ed3a85f0f38/fran-vardekejda-till-vardecykel-2017_22.pdf hämtad 2018-04-13 sidan 69

Tema bygg och fastighet. 2015. *Cirkulär Ekonomi – Framtidens melodi*
<http://www.temabygg.se/cirkular-ekonomi-framtidens-melodi/> (Hämtad 2018-04-13)

Westblom, Caroline. 2015. *Towards a Circular Economy in Sweden. Barriers for new business models and the need for policy intervention.*
<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=8170322&fileOId=8170379>
(Hämtad 2018-04-27)

Bilagor

Bilaga 1. Webbenkåtsfrågor och intervjufrågor

Ålder

0-17

18-25

26-35

36-50

51-65

66-80

81-100

Hur bor du?

Enfamiljshus (villa, radhus, gård, etc)

Flerfamiljshus (lägenhet, kollektiv etc)

Anser du att du är miljömedveten?

Ja

Nej

Vet ej

Tycker du det är viktigt att återanvända hela och funktionella hushållsprodukter?

Ja

Nej

Vad gör du med hushållsprodukter du inte behöver längre men som är hela och funktionella?

Slänger på återvinningscentralen
Ger bort till vänner, bekanta eller på blocket eller motsvarande tjänster
Skänker till secondhandbutiker
Säljer
Annat

Tycker du det är omständigt att lämna funktionella saker till återanvändning?

Ja
Nej
Ingen Åsikt

Önskar du att det var enklare att lämna funktionella saker till återanvändning än det är idag?

Ja
Nej
Ingen åsikt
Jag tycker det är bra som det är idag

Om någon aktör (tex kommun, renhållningsbolag, secondhandbutiker) hade som service att komma till ditt bostadsområde några gånger per år och hämta produkter som är hela och funktionella, skulle det minska mängden hela och funktionella produkter du slänger på återvinningscentralen?

Ja, jag skulle spara sakerna hemma tills jag hade möjlighet att lämna dem i mitt bostadsområde
Nej, jag skulle åkt och slängt sakerna direkt när jag ville bli av med dem
Nej, jag skulle åkt och lämnat dem för återanvändning direkt på lokala loppis, secondhandbutiker eller liknande ställen
Ingen åsikt

Om det stod en container vid de obemannade återvinningscentralerna där du kan ställa in hela och funktionella produkter, skulle det öka mängden hela och funktionella produkter du lämnade till återanvändning istället för att slänga dem för återvinning.

Ja

Nej

Jag lämnar redan allt till återanvändning

Om du fick önska hur det skulle fungera för att du skulle undvika att slänga hela produkter, hur skulle det se ut?

Fritextsvar.